

"El Pacte no ha funcionat"

Juan Mari Ollora, membre del PNB, estripa en aquesta entrevista les vies de resolució del conflicte basc que apunta al seu llibre 'Una via hacia la paz'. El final de la hipocresia i la negociació són, segons el dirigent nacionalista, l'únic camí possible cap a la pacificació.

Juntament amb Joseba Egibar i Gorka Agirre, forma part del trio que més hores dedica en el PNB a explorar vies de resolució per al conflicte basc. Ollora, tanmateix, ha fet una passa més; ha portat la seua filosofia pacificadora i normalitzadora a un llibre, *Una via hacia la paz*. Se n'ha eixit del guió preestablert, de les argumentacions políticament correctes en una matèria tan delicada com la resolució d'aquest conflicte. Una passa arriscada però decidida.

—En el llibre vostè diu que el Pacte d'Ajuria Enea corre el risc de convertir-se en un instrument del passat; afirma també "li falta gestió, li han sobrat incompliments i ha estat parat per l'exigència de la unitat i el consens". Vist l'àmbit en què s'han fet aquestes afirmacions no sembla que passaran desapercebudes.

—Sí, sí, així ho veig. El mateix lehendakari ja va assenyalar que el Pacte s'havia convertit en un problema en si mateix. El Pacte va tenir un gran actiu i se li ha de reconèixer; va conscienciar la societat de la inutilitat de l'ús de la violència però a partir d'ací per a uns va ser un instrument electoral. I al final què demostra? El que veiem ara, que no tots el concebien de la mateixa manera, ni l'instrument com a tal ni moltes de les reflexions que feia. Avui, per exemple, és evident que hi ha acord en la lletra, tots volen un final dialogat, però de segur no tots pensen que aquest final necessita un inici, ni, per descomptat, coincidim en el model ni en els continguts d'aquest diàleg. I això comporta la necessitat de funcionar per majoria. El Pacte, a la fi, s'ha convertit en un instrument contra l'esquerra abertzale, en això ha acabat. La finalitat normalitzadora que tenia no ha funcionat.

—Si els signants del Pacte no es posen d'acord ni en les mateixes coincidències, és a dir, en la idea de diàleg, quina conclusió se n'extrau?

—La meua opinió coincideix amb la d'Ardanza i és que no té sentit convocar el diàleg des de la discrepància. Potser cal un temps de reflexió per veure

com ha de funcionar, i jo pense que no necessàriament ha de funcionar per unanimitat. Avui no hi ha coincidència entre el que jo puc concebre com a final dialogat i el que Mayor Oreja concep.

—Durant nou anys sembla que el pacte no ha aconseguit més que erigir-se en el bastió de l'arraconament de l'esquerra abertzale i d'acord amb això, avui les conversacions estan bloquejades. Per què no es desintegra i se'n va cada u a sa casa per poder intentar explorar noves vies?

—Perquè en algun moment quan avance el procés de pacificació haurà d'existir un instrument paraigua que done cobertura als nous esdeveniments i que ens pot servir per llançar i potenciar un procés de negociació.

—Les dinàmiques polític-electorals del PP i del PSOE a tot l'estat fan que aquestes dues forces polítiques tinguin segrestat el Pacte?

—Avui dia, el segrest el pateixen dues persones; però parlant del segrest a què et refereixes jo no diria que el tenen segrestat sinó que la discrepància impedeix l'avenç sota els mateixos paràmetres en què es produïa abans. La situació actual permet que cada partit reflexione pel seu compte.

—Durant aquests nou anys, l'únic discurs del PNB en la Mesa ha estat el d'Ardanza. El PNB no ha tingut un discurs propi en una matèria d'aquesta transcendència.

—Ardanza fa una reflexió molt acurada, exempta

"El Moviment Nacional d'Alliberament Basc coneix tots els sistemes polítics que caben en un manual de ciència política, i els ha sobreviscut. Hi ha un problema i és qüestió de sentit comú anar a l'arrel del problema."

El calendari polític tant a Euskal Herria com a l'estat"

KARLOS CORBELLA

de crítiques, i apareix com la constatació d'una realitat. I les crítiques no es fan al *lehendakari* sinó al partit, per això sols els que militem en el PNB i vam viure l'escissió sabem què fem. L'escissió PNB-EA, que va ser tan significativa en el cos social, es va convertir en una vacuna contra la teòrica dissidència, però una vacuna que actua fins i tot com a autocensura personal, o siga, "no dic això tot i que ho pense perquè podria crear una escissió com la de fa deu anys". És una espècie d'autoadormiment en la capacitat política d'anàlisi del partit. I com, d'altra banda, des del punt de vista de la imatge estava perfectament cobert, es va produir aquest buit.

—*Pesen en el PNB aquests quinze anys de gestió del poder?*

—Governar també genera un tipus de cultura política en persones que, per la responsabilitat important que comporta el càrrec, els fa perdre perspectives. Els anys de poder acomoden intel·lectualment.

—*Tornant al tema d'abans, s'ha superat la idea que la solució al conflicte basc s'esdevindrà per l'afebliment o la victòria d'una de les parts?*

—Jo no puc parlar per altra gent. La impressió que tinc del meu partit és que si existeix cap sentiment d'aquest tipus és molt minoritari. La majoria de la militància del PNB té molt clar que aquest conflicte s'allarga ja molts anys i que no se solucionarà amb la victòria d'una de les parts. Però s'ha de tenir en compte que el càlcul polític electoral frena els partits.

—*Se suposa que els governs democràtics d'Israel, Londres, el Salvador, Guatemala, etc. han negociat amb els respectius grups armats. Què passa, que a Espanya són més demòcrates i més purs que enlloc?*

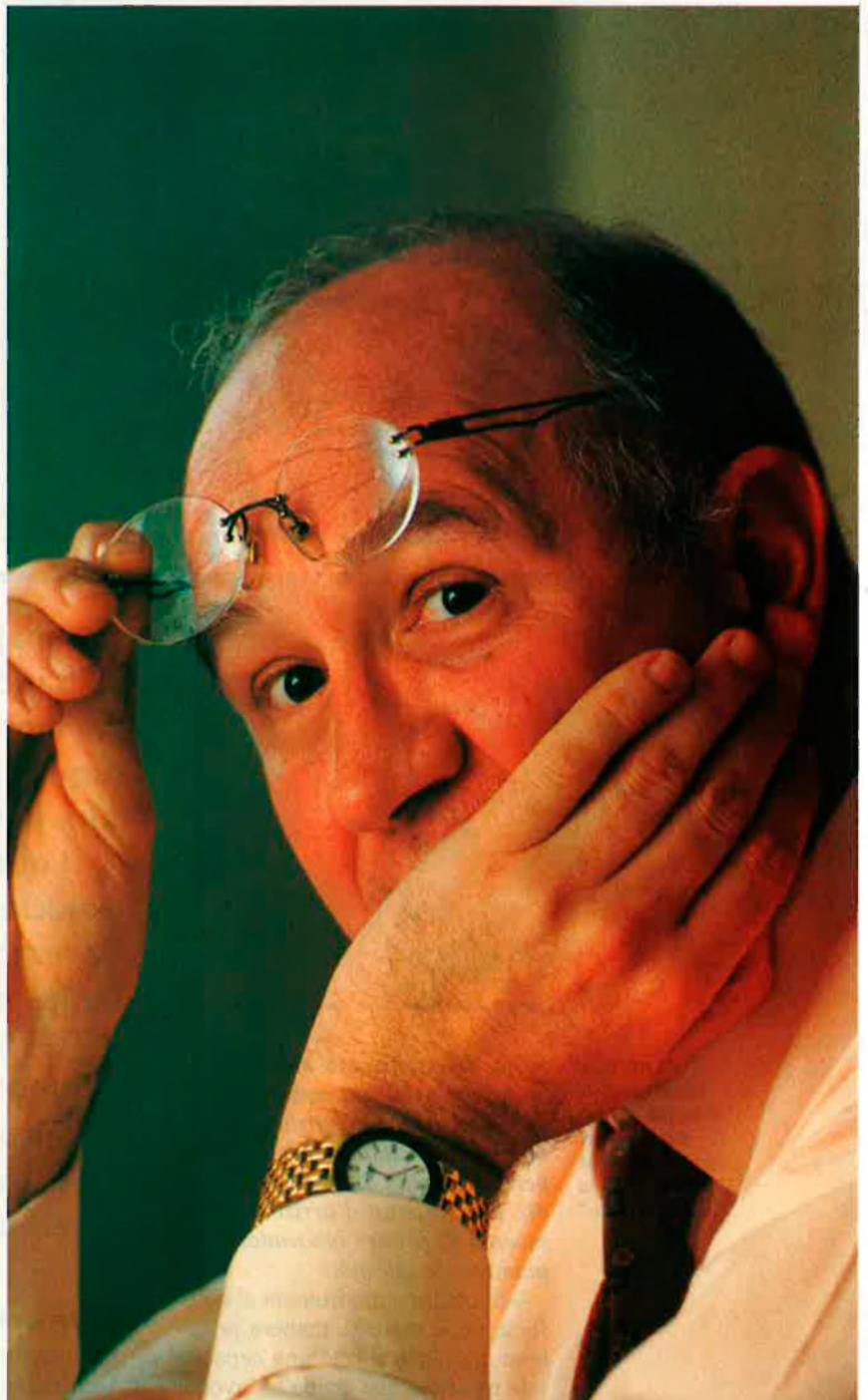
—No, jo repetesc les paraules d'un líder sindical molt proper a l'esquerra abertzale, que deia que en el cas del Partit Popular calia donar temps al temps. Ja n'hi ha antecedents. Fa molts anys el ministre Barrionuevo va dir: "en qualsevol lloc, on diga Txomin" (dirigent d'ETA mort a Alger).

—*Com es produeix l'acostament al camí de la negociació dels temes fonamentals per tal de solucionar el conflicte?*

—Amb maduresa, amb audàcia i amb voluntat ferma d'intentar resoldre un conflicte que s'allarga ja massa anys. Però en aquest moment no veig que el govern central tinga cap d'aquestes característiques i d'altra banda s'haurà de comprovar si es produeixen aquests canvis que diu l'esquerra abertzale.

—*El periodista basc Mariano Ferrer afirmava en la presentació del seu llibre: "el debat sobre la pacificació necessita major sinceritat, rigor i altura intel·lectual. Hi ha massa veus que no se senten i que podrien aportar serenitat, raonaments, perspectiva històrica i serietat a un debat víctima tantes vegades dels prejudicis o de l'oportunisme", i acaba qualificant-lo d'"excepció en aquest desert".*

—Això ja ho han dit bastants persones perquè no hi havia hagut una persona amb un determinat poder polític que escrivira sobre aquest tema. Crec que vol dir que vénen temps d'audàcia, que s'ha d'anar

amb sinceritat i traure la hipocresia. Jo, per discreció, no podré dir mai les coses que a vegades determinats polítics mantenen en privat. I com no vull caure en aquest joc que l'únic que fa és allargar el conflicte, he decidit llançar al carrer aquest llibre. Perquè voldria provocar reflexions en tots els ambients, també en el del moviment d'alliberament nacional basc (MANB). Crec que es pot pensar en el conflicte actual i en determinats objectius polítics des d'uns paràmetres diferents als que ells desenvolupen.

—*Si haguera de destacar dos aspectes de la pro-*

"Governar també fa perdre perspectiva. Els anys de poder acomoden intel·lectualment."

KARLOS CORBELLA

"Crec que vénen temps d'audàcia, que s'ha d'anar amb sinceritat i traure la hipocresia."

posta de pacificació que ha presentat em quedaria amb la necessitat de canviar de paradigma en el moment actual i amb l'aposta per la gosadia i l'audàcia, és a dir, la necessitat d'arriscar en la recerca de formes innovadores de plantejar la qüestió.

—Si continuem afrontant el conflicte de la mateixa manera ja sabem què ocorrerà: té una capacitat de regeneració i de repetició que arriba a l'avorriment. Únicament quan es produeix un canvi en la manera de pensar i d'acabar el problema poden aparèixer solucions. Pel que fa a la gosadia, el problema és el càlcul electoral en què cauen inexorablement tot els partits polítics. Si depenguera de mi el PNB podria perdre no una sinó vint campanyes electorals a canvi d'aconseguir la pacificació, o no paga la pena?

—Planteja també la inutilitat i el fracàs de totes les estratègies per trobar una solució basada en la rendició del MANB. Explique's, per favor.

—Bé, l'únic que faig és constatar una realitat: el MANB —i ho deia en una versió inicial del llibre— coneix tots els sistemes polítics que caben en un

manual de ciència política, i els ha sobreviscut. Això vol dir que hi ha un problema i sembla una qüestió de sentit comú anar a l'arrel del problema.

—*Es imprescindible no caure en l'orgia de la condemna repetida i esbiaixada i tractar de comprendre les raons de l'altre. Donar credibilitat a les propostes i ofertes per a la resolució del conflicte. No s'hi perd res.*

—El que és trist d'aquesta situació és que el que jo dic ara, els responsables polítics ho diuen després d'haver-se fet càrrec d'una responsabilitat política i no mentre tenen el càrrec. D'altres diuen les mateixes coses però en privat. Hauríem d'intentar trencar d'alguna manera aquest joc. I crec també que si el MANB oferira petits signes de canvi, s'obririen moltes portes.

—*Avui dia, sobre la taula, amb totes les discrepàncies que hi puga haver, solament hi ha una proposta de pau, les altres són aportacions...*

—Sí, hi ha una proposta de pau, també existeix un diagnòstic de la situació de la societat, quant ha donat de si una determinada via política, fins a quin punt els bascs som plurals... Jo crec que tot això s'ha d'introduir en el procés, però, és clar, tenint en compte l'alternativa que hi ha damunt la taula.

—*El PNB, que sembla que té la clau per donar una empenta a la resolució del conflicte, encara no ha fet una proposta de resolució del conflicte; dit d'una altra manera, el PNB no ha respost l'"Alternativa democràtica d'ETA".*

—Sí, sí. Alguns portaveus autoritzats sí que han considerat que hi ha avenços significatius en aquesta proposta. Però encara no n'han fet una valoració detallada.

—*El tàndem Ollora-Egibar-Agirre té el beneplàcit del Partit Nacionalista Basc en matèria de pacificació, és a dir, fa seues les propostes de pacificació d'aquest trio.*

—No sempre. Però nosaltres, des de la bàsica coincidència de bastants dels plantejaments que podem fer Egibar, Agirre o jo, tampoc no coincidim al cent per cent en tot, i això encara dóna més riquesa a les nostres propostes. Jo trobe que a nosaltres, al PNB, encara ens falta un debat profund en aquest sentit.

—*Però que el PNB, en 1997, no tinga proposta de pacificació pròpia, com a mínim és preocupant, no li sembla?*

—Però no és diferent a la situació de la resta de les forces. Igual és que som indicatius de les limitacions del país.

—*Una negociació d'aquestes característiques re-*

d'acarar el problema poden aparèixer solucions"

KARLOS CORBELLA

quereix un govern fort, una opinió pública madura i un calendari polític òptim... És ara el moment?

—Des del punt de vista del calendari polític, jo trobe que sí, tant a Euskal Herria com a l'estat. Les majories no m'obsessionen, perquè encara que siga un govern teòricament minoritari, té suports, i en aquesta qüestió els podria aconseguir.

—Segons diu vostè, l'"Alternativa democràtica d'ETA", "posseeix una potencialitat política capaç d'aglutinar voluntats" Quina reflexió li mereix aquest document?

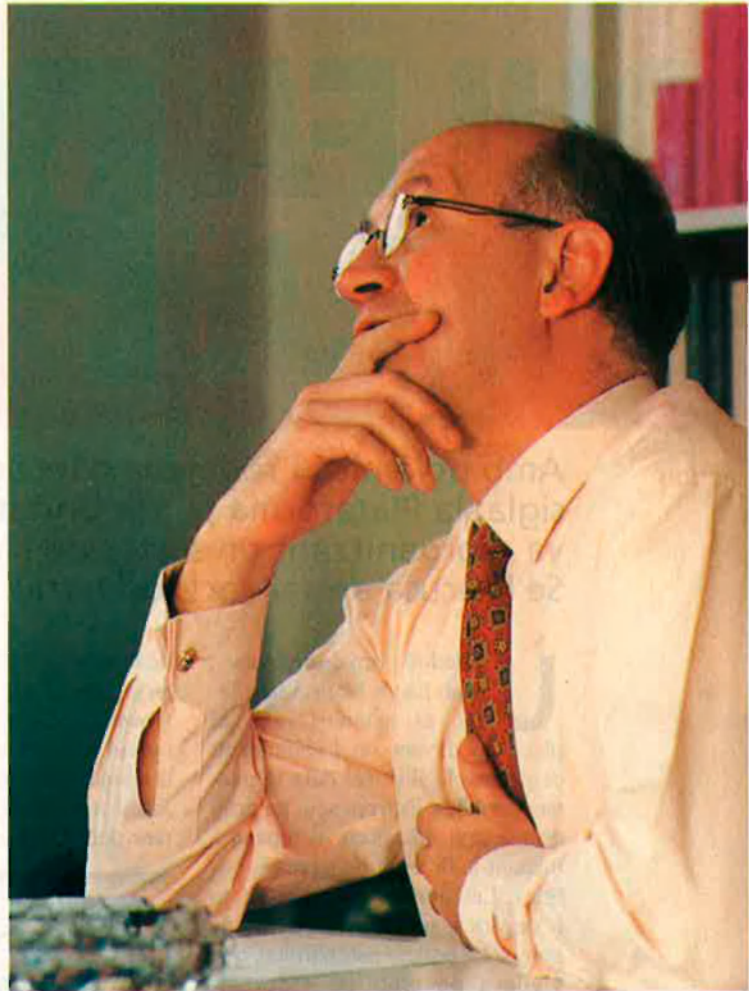
—Una primera reflexió és que no té res a veure amb la "carta magna" anterior (l'Alternativa KAS); una altra és que per damunt d'interpretacions interessades es posa en una explicació deformada el que són condicions finals d'arribada, com si foren punts de partida per seure a parlar. I crec que no s'ha valorat prou un gran actiu, i és que les qüestions que realment divideixen la societat basca avui (la unitat territorial, l'estatut jurídic, etc.) ETA les deixa en mans de la societat.

—Tornant a Mario Fernández, ell avantposava la necessitat d'establir les condicions precises a les condicions prèvies per a començar a dialogar.

—El procés de diàleg i de negociació, el veig com una mena de mètode d'aproximacions molt simple. Per exemple, totes dues parts haurien de retirar la idea d'un procés de negociació en clau de debilitament o de solució de victòria i de derrota. Segon, s'hauria d'intentar, dins d'aquest procés i per molt elementals que siguen, veure quines coses poden unir les diferents parts; una pot ser creure que tots busquem fermament la pau. I en la mesura que vagen madurant aquests processos podrem anar avançant. Ara, en detall, quines condicions? Han de ser processos de distensió mutus, però jo no puc expressar els detalls. La meua concepció sobre el procés de negociació és oberta i flexible.

—El PNB? "Es hora que un partit centenari com aquest s'enfronte al seu propi ideari, s'enfronte al nucli dur de la seua ideologia." A més d'un ja li deu fer nosa, no troba?

—Jo desitjaria crear molt més debat en el meu

voltant. Estic convençut que als albors del segle XXI el nacionalisme ha d'explicar clarament a la societat què és ser nacionalista i a on volem adreçar aquesta societat; i a més sense ambigüitats, amb un projecte detallat molt clar. Els fetitxes de les paraules han de tenir contingut.

Iñaki Gorostidi

"No s'ha valorat un actiu, i és que les qüestions que divideixen la societat basca avui, ETA les deixa en mans de la societat."

Epitafi

Giorgio Bassani

Una obra impregnada d'amargura, on se'ns descriuen les turbulències d'un món brutalment trasbalsat.

Traducció de Josep Ballester

184 pàgs. 1.950 ptes.

Bromera

"Bromera/Poesia", 18

Sòcrates, una de burros

Francesc Ferrer Pastor

"Açò diu que era... el temps que els animals parlaven i els homens callaven... Nou volum de la sèrie "contalles de la meua terra".

Dibuixos: Eugeni R. Garcia Orts

Denes 10 Editorial

"Col·lecció infantil", 4

Noves lectures de les Rondalles valencianes

Enric Valor

Propostes didàctiques elaborades per Gemma Lluch i Rosa Serrano per treballar a l'aula les Rondalles Valencianes d'Enric Valor.

Editorial Tàndem